משנה · אחרונים · רש״ש · סדר טהרות

רש״ש על משנה זבים

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש״ש על משנה זבים

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-משנה-זבים/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ה 4
משנה ו 4
פרק ב 5
משנה ב 5
משנה ג 5
משנה ד 5
פרק ג 5
משנה א 5
פרק ד 6
משנה א 6
משנה ג 6
משנה ד 7
משנה ו 7
פרק ה 8
משנה א 8
משנה ב 8
משנה ג 8
משנה ה 9
משנה ו 9
משנה ז 9
משנה ט 10
משנה י 10
משנה יב 10

פרק א

משנה א

ראה אחת ובשני הפסיק ובג' ראה שתים כו' אר"א ב"י מודים כו'. הנה לת"ק לא פורש באם רואה שתים ובשני הפסיק ובג' ראה אחת מה דיניה. ובתוספתא איתא שאמר ר"ע (אשר הוא הת"ק דמתני') דבזה לא נחלקו שאין זה זב גמור (כ"ה הגי' בד"י וכן העתיקה הר"ש). ולכאורה איפכא מסתברא (וכסברת ראב"י). ולזה נראה שהגיה הגר"א ז"ל שהוא זב גמור כי כן העתיקה בא"ר וכ"ה הגי' בתוספתא שנדפסה עם פירושו ז"ז אשר לא אפונה שעל פיו הוגה כן. אבל לפי גי' זו תמוה מה דאיתא שם אר"ע לר"ש (שאמר שם משום ראב"י שבמתני') לא כל הקופץ משתבח אלא הנותן את הטעם כו'. והלא גם לר"ע צריכין לאותו טעם עצמו. ועוד קשה לגירסתו דה"ל לפרושי במתני' דבזה מודו ב"ה. דעתה נוכל לטעות דתני כן לרבותא דב"ש עי' תוי"ט ריש טבו"י ובמש"כ לקמן ובמ"ב:

תוי"ט ד"ה ובשלישי. דאילו אחת לב"ה כו'. ולעד"נ דגם לב"ש אינן מצטרפות ב' ראיות בג' ימים כמו דאינהו מודו בג' ראיות בד' ימים דאינן מצטרפות כדאיתא בתוספתא ע"ש:

משנה ב

ד"ה רע"א. עי' תו"ח. וכה"ג בפסחים פ"י מ"ו וע"ש (קטז ב') בתד"ה וחותם. ולר"ע י"ל דלרבותא דב"ש נקיט שלישי עתוי"ט פ"א דמכשירין מ"ג ד"ה המרעיד:

משנה ה

אר"י ל"א אחת מרובה אא"ב יש בה כדי ג'. ועתוי"ט. ונ"ל דבמשנה ד' מודה ר"י כיון דעכ"פ נעשה ע"י זב גמור בהצטרפות ראיה שלפניה או שלאחריה וכ"ה בפי' הרמב"ם וז"ל ורי"א כי כשראה אחד כו' ולא הקדימתה ראיה ולא נתאחרה אחריה ראיה כו'. ודלא כהתוי"ט שם במ"ד בסה"ד. וכן במ"ו שציין על הרישא וכתב ובהכי אף ר"י מודה כו'. ומה שסיים הרמב"ם. ולא נחשב לעולם אחד גדולה בראיות אא"כ היתה גדולה כג' ראיות כו' היינו באם לא ראה רק ראיה אחת גדולה בלתי הצטרפות ראיה לפניה או לאחריה:

משנה ו

תוי"ט ד"ה ראה בסופו. וכל ראיה נחלקת לשתים כו'. עי' מה שתמהתי עליו בשבת (לד ב'):

פרק ב

משנה ב

ד"ה ראה. דמש"ז ילפינן דיו כו'. קשה דאי אמרת דיו נימא דדוקא לענין טומאת ערב אבל להצטרף לשניה לטומאת מו"מ ולספירת ז' לא. אלא ע"כ צ"ל כמש"כ התוס' שם בד"ה מאי לאו דזב גמור איתקש. וא"כ לקרבן נמי. וי"ל בדוחק דלהכי אהני דיו. ולי י"ל משום דרבנן דרשי והזב חדא זובו תרתי לזכר (הביאו התוי"ט בדבור הסמוך לקמן) ופרש"י ע"כ יש לו דין זכר שאינו מטמא באונס מכאן ואילך כו' ע"ש. הרי להדיא דשתי הראיות יש להן דין זכר והיינו לענין קרבן. ועי"ל דלהכי הטיל הכתוב מיעוטא דמבשרו בין ראיה ראשונה לשניה ללמד דלענין קרבן מיהא ממעטינן אפי' ראשונה:

משנה ג

כלב כו' ג"י מעל"ע. עי' א"ר. ותימה דהרי גם יום אחד מעל"ע איכא עוד תרתי שהביא הר"ש. וגם אנכי מצאתי עוד א' בפ"ט דפרה מ"ה. ואולי משום דהלכה כר"י דשם כמו שהביא התוי"ט שם בשם הרמב"ם לכן לא הביאה הר"ש. אבל נמצא עוד אחד במשנה ר"פ דם הנדה וכמה היא שרייתן בפושרין מעל"ע. ועוד א' בגמ' דחולין (נה ב') ואנחינהו מעל"ע:

משנה ד

בתו"ח אף דמיטמא משום משא מ"מ ט"מ אין לו לטמא אדם ובגדים. ומשמע דקאי אסיפא אמשכב לטמא אה"א מדקאמר תו וכן ברישא כו'. ותמוה דהא גם נושא אה"מ מטמא בגדים:

פרק ג

משנה א

בזמן שהן מחגירין. פי' הרע"ב הוא מהרמב"ם. ויתכן לפרש שהן נכפפין תחת היושב עליהן וממילא נעשין כחצי עגול ומקיפין את קצת גופו של היושב כמו חגורה. אולם קצת סתירה לזה מעירובין פ"ב מ"ד לפי' הרר"י הביאו התוי"ט ד"ה חגורה:

בהרע"ב ד"ה אע"פ בסופו. ונטמאו בגדיו טומאת מדרס כו'. נראה שזה חוזר לפי' מתני' דקתני ה"א טמאין מדרס. ודלא כהתוי"ט שהבין דקאי אדסליק מיניה. ולא ביאר הרע"ב טעמו מפני מה טמאים מדרס. ונראה שדעתו כדעת הרמב"ם שאנו חוששין שמא דרס עליהן הזב ממש. וראיה לזה תמצא במש"כ בר"פ דלקמן. וכ"מ מדבריו במ"ב בד"ה בזמן שמשאן כבד:

תוי"ט ד"ה טמאים. דמה לי נוגע בחוצה לו כו' אלא באה ללמדנו שיטמא מאוירו כו'. תימה דהרי נגע בחוצה לו אינו מיטמא דהיינו מגבו. ואולי ר"ל דלא תימה דאי לאו גז"ש ה"א דדוקא נוגע בחוצה לו אבל נוגע בתוכו לא נטמא. אבל קשה דלמא אתי גז"ש לאפוקי נוגע מגבו:

בא"ד ומה ת"ל אשר יגע בו דפשיטא כו' לולי פרש"י הנל"פ דר"ל כיון דלמדנו דמיטמא מאוירו א"כ מה ת"ל אשר יגע דמשמעו במגע דוקא ולא באויר. (ולכאורה מזה קשה טובא לדעת הרמב"ם בפ"ח מהל' מו"מ ה"ד דזב אינו מטמא בהכנס ידו לאויר כ"ח וצע"ג). שוב ראיתי שכן פי' הק"א ג"כ. לזה פי' דאתי להסיט ונופל שפיר עליו לשון נגיעה שהגיע אליו התנועה מהזב:

בא"ד אבל אם כרע הזב ל"נ הטהור לטמא בגדים כו'. ל"ד כלל בלשונו. דהא לקמן רפ"ה תנן או שהזב מסיטו מטמא כו' וכלי שטף במגע:

ד"ה שכחה רע. ופי' הכ"מ כו' היא מזות אותו. תימה דכלפי לייא כיון דחזקה כ"כ עד שתהא יכולה להזיז אותו הרי כחה יפה. וזה י"ל בדוחק. אבל שנחבא שהוא ל"ז איך נוכל לכוונו דמוסב על השוכה שהיא בל"נ. אשר ע"כ נראה דכוונת הרמב"ם דכשאדם נחבא בין השוכות בדוחק (ר"ל שאין ביניהם ריוח אלא בכדי האדם בדוחק) תזוז השוכה ממקומה ע"י דחיקתו אותה. ופי' בו הוא כמו על ידו:

פרק ד

משנה א

בהרע"ב ד"ה כפה. ופליג אסתם מתני' כו' בד"ה כלים כתב ג"כ אלא דתנא דלעיל לא מטמא כלים שבראש הנס וא"ה כר"י. לכאורה קשה מ"ש מהא דטהור מעלה את הטמא בפ' דלעיל מ"ב דלכ"ע בגדיו טמאים מדרס אף שהם למעלה. אלא הוא הדבר אשר כתבתי בר"פ דלעיל בדעתו ז"ל דהכא אינו נקרא מדרס לרבנן אלא משום חשש דריסה עליהן:

תוי"ט ד"ה בזמן שמשאן קל טהורים. אפשר דבגדים שבה טהורים לגמרי כו'. תמוה דאיך אפשר שיהא טהורים והלא נשאן הזב. וכן ראיתי בפי' הרא"ש שכ' אבל טמאים במשא הזב:

משנה ג

הרל"צ העתיק פירש"י בעירובין וכגון כו'. לכאורה ל"ד דלפי' הרע"ב דכאן איירי לענין ככר ש"ת שנפל מהם מכח הקשתו אם הוא נטמא מחמת הסיטו. ונ"מ אפי' בנוגע בידיו

להדלת וכו' דמחמת הנגיעה בדלת לא הוה הככר אלא שני. ואם מפני הסיטו הוה הככר ראשון. ולפמש"כ בפכ"ח דכלים מ"ו בס"ד מוכרח פירש"י אף לפי' הרע"ב. אבל עי' עוד מש"כ בעירובין ע"ד רש"י:

משנה ד

תוי"ט ד"ה טמאים. עמש"כ שם בשבת בס"ד:

ד"ה כסיות. ולעד"נ דהוא ל"ר מכסת המוזכר בכ"מ כר וכסת:

משנה ו

ברע"ב ד"ה טמאין כו' בין כרעו או"מ. וכ"כ הרמב"ם והר"ש. ולא משום דס"ל כשיטת ר"ת בעירובין (כז) בתד"ה כל שהזב. ולא כרש"י בנדה (נד ב') ד"ה ולא דמה ע"ש שהרי הר"ש לקמן ברפ"ה מביא בעצמו תוספתא דאין היסט אלא לדבר שיש בו רוח חיים וכ"ד רש"י ג"כ בשבת (פג ב') אלא דהכא אף שכרעו הם מ"מ חשיב כמו שהזב היה מסיטן כמש"כ הרא"ש ע"ש וכ"כ הר"ש בפי' התוספתא. וכן הרמב"ם כתב שהרי הן טמאים בהיסט הזב. וזה דלא כתוי"ט בפ' דלקמן מ"ב ובסוף מ"ה. וכן לשון הרע"ב לקמן ד"ה חוץ מן האדם שכתב דבזמן שמכריע את המת טמא. ל"ד דה"ה איפכא נמי טמא:

שם ד"ה מה שאין המת מטמא. מ"מ אין מו"מ שתחתיו מטמא אדם לטמא בגדים הן לפי שיטתו בפ"א דאהלות מ"ב דחרב ה"ה כחלל ל"ד כלי מתכות אלא אפי' בגדים. א"כ מו"מ שתחתיו הוויין אבי אה"ט ומטמאין אדם להיות אה"ט אף אחר שפירש ומטמא אדם וכ"ח. ומו"מ דזב א"מ אדם לטמא בגדים אלא קודם שפירש. וא"מ אדם וכ"ח. ואף הבגדים קודם שפירש אינם נעשים אלא ראשונים. ובמת הוויין אה"ט. ומש"כ עוד וע"ג מדף נהי דמת נמי מטמא כלים שע"ג כו' לטמא או"מ כו' ותמוה מאד. דלשיטתו הוויין אבי אה"ט. ולהחולקין הוויין מיהא אה"ט לטמא אף אדם וכ"ח:

תוי"ט ד"ה ובמת הכל טהור. ה"מ נמי למיתני ובנבלה כו'. פשוט דמת הוי רבותא טפי. ואולי כוונתו על חוץ מן האדם. אבל המשנה לא תכוון כאן רק לאשמעינן הטהרה:

ד"ה הכל. ונמצא דכגון בכ"מ א"ע למאהיל. פשוט דכוונת הרע"ב דלכאורה איך מ"ל דכל שהמת נשא עליו טהור והלא טומאה בוקעת ויורדת וזה נקרא הטומאה מאהלת עליו לכך אמר כגון בכ"מ שאינו כנגד המת שיאהיל עליו:

ד"ה מה שאין המת מטמא וכו' בס"ד. ובמס' עדיות כו' מפרש הרע"ב כו'. עמש"כ שם ע"ד אלו:

ד"ה מפני. ואין אנו יודעים כו' ולכך כולן טהורות. ק"ל מ"ש מדלעיל מ"ד ספק שנתהפך עליהן טמאין:

פרק ה

משנה א

בהרע"ב ד"ה וכלי שטף. יכול תטמא אדם וכ"ח ת"ל בגד כו'. ק"ל לפמש"כ הרא"ש כאן דבגדים שהוא לבוש בהן אף העליון שאינו נוגע בו טמא א"כ איצטריך בגד להכי:

תוי"ט ד"ה כל. וכך קתני בהדיא בתוספתא כלים כו' מטמאים שנים כו' וכן פי' הר"ש כצ"ל. והא דתני לקמן מ"י זה"כ כל הנוגע כו' מטמא א' כו' וע"ש בפי' הרע"ב. שם מדאורייתא קאמר כ"כ הר"ש. וזה אישתמיט מהתוי"ט לקמן מ"ה:

ד"ה וכלי שטף. דהמ"ל ורחץ במים בערב כו'. ולא מחוור דא"כ היה במשמע שיטבול בערב. ובאמת הוא טובל מיד וטהור למעשר. וטמא לתרומה עד הערב שיעריב שמשו אחר טבילתו דוקא. ול"נ דהכי הל"ל ורחץ במים וטהר בערב כדכתיב האי לישנא בפרשת חוקת (יט יט):

משנה ב

ד"ה וכל שהזב. וצ"ל דמיירי שלא הוסט כו' עד סופו. עי' מש"כ בס"ד בפ' דלעיל מ"ו:

ד"ה אצבעו דלא בעינן שינשא רובו של זב כו'. נראה דל"ד הרב ז"ל בזה די"ל דהטהור מלמעלן וכן בסיפא הטמא מלמעלן היינו ברובו ודוקא מלמטן הוא דקאמרה מתני' אצבעו ודומיא דמשכבו במ"ה:

בא"ר והמסיט את הזב וכו' משכב ומושב ע"י כף מאזנים כו' אבל היסט לא קתני משום כו' ע"ג המשכב טהור חוץ מן האדם כו' אבל היסט דמשכב לא מטמא כו'. לכאורה תימה דבכה"ג דהיינו ע"י כף מאזנים גם המשכב מטמא את האדם כדתנן לעיל ספ"ב והמשכב מטמא אה"א כו' נתלה. וי"ל:

משנה ג

רא"א אף הנושא. הרמב"ם והרע"ב והא"ר פירשו משמא דגמ' חולין (קכב ב) דר"ל דמסיט אינו טמא אא"כ נושא ג"כ היינו שתהא הנבלה למעלה. ותמיהני דע"ש בגמ' ופירש"י דר"א יכוון שיהא הכזית דנבלה מחובר ביחד ולאפוקי אם נושא ב' כחצאי זיתים וכ"פ הרא"ש כאן והר"ש לקמן במ"ז:

בהרע"ב ד"ה כל הנושא. כגון אוכלין ומשקין ומדף שהן למטה ממשכב כו'. תימה דמשמע דאתי לאפוקי דאם היה משכב למטה ממשכב נטמא. והתנן בפ"ק דכלים מ"ג דאין משכב עושה משכב:

תוי"ט ד"ה מפני. וקשה דאהיכא קאי של"א כו'. ואע"ג דלא קמיירי במשכב כו'. ול"נ דמשכב הזב שבפי' הרמב"ם והרע"ב הכונה על שכיבתו של זב ור"ל דהזב שוכב עתה עליהן. ויש ג"כ משכב תחתיו ותחת המשכב או"מ ומדף:

ד"ה חוץ מן המסיט. ושמא משום דאחמיר כו'. ועי' לקמן בד"ה ואדם. אבל בפ"ק דכלים מ"ג כ' הר"ש דממעטינן לכולהו משום דכתיב גבי משכב ומרכב מיעוט והנושא אותם דאותם מיעוטא הוא כדאיתא בנדה (ר"ד נה). והביאו התוי"ט בקצרה לקמן מ"ז וכאן לא זכרו:

ד"ה ואדם. דטמא מת מטמא בגדים. רבותא יותר הל"ל דאפי' לאחר שפירש ואפי' אדם וכ"ח. משא"כ בזב ומשכבו:

משנה ה

ד"ה בין מלמעלן עי' כה"ד. ועמש"כ לעיל ברה"פ ובפ"ד מ"ו. ובלא"ה דבריו בכאן מגומגמין:

משנה ו

בהרע"ב זב וזבה ונדה בהדיא כתיבי ומצורע ויולדת נפ"ל מלזכר ולנקבה דכתיב זאת תורת הזב וגו' והדוה בנדתה וגו' לזכר לרבות כו' כ"נ דצ"ל ועי' בפי' הרמב"ם:

תוי"ט ד"ה ובמצורע. ול"ק דהכל בכלל ההיקש. אבל ק"ל דמ"מ היכא דריש התם מלנקבה לרבות דמה דאילו לשאר מעיינותיה מזכר נפקא ע"ש בהרע"ב. הא מיבעיא לה ליולדת. ולכן נ"ל דהגמ' דשם ל"ל להך דרשה דת"כ לרבות יולדת. דנפ"ל מדכתיב כימי נדת דותה תטמא והקרא איירי בלידה יבשתא:

ד"ה ואחד המסיט. ותוס' כו' ה"ה למו"מ כו'. ול"נ דהם מפרשים והמסיט היינו שהטהור מסיט את הטמא וכמו ברישׁ המשנה הנוגע בזב כו'. ודקדוקו לקמן במ"ח אינו מוכרח די"ל דלהכי לא תני הכא המסיטו בכינוי משום דבזב כו' וביולדת אף שהם הסיטו את הטהור טמאוהו לכן מסתים לה סתומי לומר דכל חד כדיניה. שוב ראיתי שהתוס' העתיק והמסיטו בכינוי וא"ש טפי. ודקדוקם אינו אלא על הנישא וזה טמא במו"מ כדלעיל במ"ג:

משנה ז

רא"א אף הנושא. משמע דקאי על כל הני דחשיב הת"ק. ותימה דבב"ק (כה) איתא דס"ל דש"ז של זב אינה מטמאה במשא. וצ"ל דלא קאי אלא אשארא. ולפלא שלא העירו המפרשים בזה:

תוי"ט ד"ה ואחד המסיט בסופו. צ"ע דלא קתני נושא ונישא. תמוה דהרי גם הרמב"ם מודה בנישא דהיינו שהאדם מלמעלה והם מלמטה דא"מ בלא הסיט כמש"כ בעצמו לעיל מ"ג בסד"ה כל הנושא ונישא:

ד"ה ר' אליעזר אומר. אבל הר"ש כו' וקאמר איהו אף הנושא כו'. והרא"ש הוסיף וה"ה נישא וזה תמוה ועי' ר"ש פ"א דכלים מ"ג:

משנה ט

ד"ה טהור. כולהו שוורים לאו כו' ועוד בפ' א"מ (כצ"ל והוא שם (כז ב') כו'). ול"נ דשם פי' כאילו אמר לאו כולהו שוורים לגבי מזבח קיימי. ולא ידעי כולי עלמא כו'. וכן מצינו כיוצא בזה בקרא כל הרע אויב בקדש. כל תשא עון. וכן יש לומר כאן עד"ז דרצה לומר דאין כל המטמאים בגדים מטמאין אדם וכ"ח:

משנה י

בהרע"ב כל הני במשא בלבד מטמאין בגדים כו'. תיבות כל הני הוסיף על דברי הר"ש וגרע. דכל הני דחשיב לבד מנבלה ומרכב א"מ במשא כלל כדאיתא בריש כלים:

תוי"ט ד"ה כל הנוגע בסופו. ומשני לה שפיר דכללא דר"י כו'. הן הרמב"ם לא יישב רק שלא תהא סתירה לזה מכללא דר"י אבל קושיית הכ"מ שדבר זה סותר א"ע דכיון דקי"ל דאין כלי מיטמא אלא מאה"ט והוא מטמא בגדים ע"כ דין אה"ט יש לו בזמן התעסקו בהם וא"כ יש לו לטמא אוכלין להיות ראשונים ככל אה"ט. אבל לי י"ל בהא דאמרי' בזבחים (קה ב') גבי נבלת עוף טהור כל היכא דא"מ אדם במגע אין מונין בו ראשון ושני. וע"כ ר"ל דעיקרו ושרשו אשר ממנו התחלת הטומאה א"מ אדם. דהא איכא כל הני דחשיב במ"ו ז' ח' דא"מ אדם ואעפ"כ מטמאין שנים ופוסלין א' וכן כלים הנוגעין בזב שא"מ אפי' כלים אפ"ה מטמאין ב' ופוסלים א' כמו שהביא התוי"ט בר"פ. ולכן פרים הנשרפין שהן בעצמן א"מ אדם במגע אין מונין בהמתעסקים ראשון ושני. אולם לפ"ז יקשה מהאוכל נבלת עוף הטהור דמשנה ט'. ומזה יקשה גם להגמ' הנ"ל. וע"כ צ"ל דפי' כל היכא דא"מ אדם היינו דלא משכחת ביה טומאה שתטמא אדם משא"כ כל הני משכחת בהו טומאה שתטמא אדם:

משנה יב

תוי"ט ד"ה אלו. וראיתי שהרמב"ם כו' כלים שנטמאו במשקין שנעשו שניים כו'. וכ"כ הרמב"ם והר"ש והרע"ב בפ"ג דידים מ"א. ונ"ל עוד ראיה מהא דאיתא בברכות (נב ב') הכא בשלחן שני כו' וע"כ לא מ"ל אלא ע"י משקין:

סליק מסכת זבים. בעזרת מעלה עבים. ומוריד רביבים: